

Ceramische Kunst in den Indischen Archipel.

wordt en waardoor de zoo kunstig geteekende figuren veel van haar zuivere omtrekken en lijnen verliezen. Worden de potten na de bewerking langer gebrand, en verstonden de vrouwen de kunst, er glazuur op te brengen, zij zouden zelfs voor Europeesch gebruik kunnen dienen."

Genoemde schrijver rept echter niet over de gewone beschildering op het gladde wandvlak, en al ge-

schiedt die versiering zonder sekere berekening, zonder exact ontworpen voorttekening, toch gaat van het Keische aardewerk en door zijn nobele vormen en door zijn geometrisch ornament bekoring uit van zuiver gebleven, oud-Indonesische, primitieve kunst.

Het beschilderen na de bakking, waartoe ook het met verguldsel aanstrijken van randen, knoppen, e. d. moet worden gerekend, komt het meest op het eiland Bali voor, waar het aardewerk zich kenmerkt door excentriek-zwierige vormen.

Gelijk hierboven reeds aangestipt, wordt nergens in den Indischen Archipel het verglazen met bepaalde, ceramische verfmengsels uitgevoerd. Toch is hier en daar de Salzglanz bekend, en zoo wijs ik op het in Indië gebruikelijke middel tot het verkrijgen van deze glazuur-soort, door het aardewerk vóór het bakken met zeewater te overgieten, *) een procédé, dat ook in Soerakarta wordt toegepast.

De vormen en de versiering van het aldus behandelde vaatwerk beschouwend, zou men wenschen, dat al dergelijke methoden overal elders in de centra van Inlandsche, ceramische nijverheid navolging vonden. Met een gerechtvaardigde beslistheid heeft dan ook

AARDEWERK VAN DE KEI-EILANDEN.

de heer G. P. Rouffaer in zijn: De voornaamste industrieën der Inlandsche bevolking van Java en Madoera (aansluitend tot het overzicht van den economischen toestand der Inlandsche bevolking van Java en Madoera, door Mr. C. Th. van Deventer) beweerd, „dat keukenzoutglazuur het eenvoudigste, goedkoopste, onschadelijkste en technisch meest voldoende glazuur voor gewoon aardewerk is, dat gewenscht kan worden."

Een als minder kunstvol aan te merken versieringsmethode is het opbrengen van reliefformanten middels stempeltjes, hetgeen b.v. in het Noordelijk deel van Sumatra bekend is. De Batoebarasche pottenbakker gebruikt voor het mengoekir of het aldus indrukken van een tekening kleine, houten stempeltjes, waarin eenvoudige standaardmotiefjes gesneden zijn. De bevolking van de Gajolanden bedient zich voor het menoekeer van stokjes, stukjes bamboe of koperen instrumentjes met kleine tanden als van een kam, (vide Dr. Snouck Hurgronje's: Het Gajoland en zijne bewoners), en zelfs de Papoea van Doreh (Nieuw-Guinea) kent voor het stempelen van figuren op zijn aardewerk awawei of gesneden stukjes hout.

Er zijn vele specimina van Inlandsche ceramische kunst, welke nog speciaal vermeld dienen te worden; zelfs potten, die tot het meest eenvoudige keukengerei behooren, of voor gewone doeleinden in huis gebruikt

*) In van Hoëvell's beschrijving van de industrie van Talandoe: „De werkplaatsen der pottenbaksters bevinden zich aldaar aan het strand, meestal onder overhangende koraalrotsen."